

תהי אילון

הצגה

טובת המולדת...

שחקנים שמואלוב ושזר ב"טובת המולדת"

המחזה פותח במכה הדי 167. זרועותיה המורמות של ליו מורטון, האשה הקשה והקשוחה ביותר במחנה, קשורות לעמודי עץ. שלושה קצינים, במצבירוח משועמם, משועשע, מסתובבים סביב גבה זבדים.

אחד מצליף בשוט, שני מונה בקול מונוטוני את מנייני המכות ורושם אותן במחברת, והשלישי מכריז את מיספר המכות בקול רם יותר, למען ישמעו גם יתר האסירים כשירדור ישיר.

מורטון לא משמיעה הגה. גופה מתפתל אחרי כל הצלפה כמו זיקית, אך לא נשמעת ממנה אף לא גניחה כבושה אחת.

המחנה הוא גיהנום לכלואים ולכולאים. הכל מתגעגעים הביתה, אל ערש התרבות, אל אנגליה. על הכל שולט כשילטון בלעדי ובלתי ניתן לעירעור — המושל.

אנו פוגשים אותו כראשונה בעיקבות ויכוח סוער. שלושת קציניו מנסים לשכנע אותו ליישם את עונשיהמוות בתלייה. העונש מגיע, לרעתם, לארבעה אסירים שנתפסו בעוונות קשים כאמת, כמו גניבת כיכר לחם מהמחסנים. המושל מפחד ששימוש באמצעי ברוטאלי כליכך ירדור את רוחם של האסירים וידכא את תיקוותם. הוא היה מעדיף להשתמש בעונש קל יותר. אולי להגריל את מיספר המכות. והי הצעה לא ריאליית מפבירים לו קציניו, מכיוון שאחרי המכה ה-200, לערך, צפוי מוות.

ראלף קלארק, קצין בדרגה נמוכה, אנגלי צעיר ופיוטי, נרתם לרעיון. מרבית הקצינים האחרים מתנגדים. אחד הקצינים מתפרץ בלהט, ההצגה מאיימת להרוס את מערכת מושגיו, את מערכת ההגנה, המאפשרת לבצע מעשי אכזריות נוראים. היא מנסה להזכיר לו שגם האסירים שלו הם בני אדם, אולי אף רומים לו.

הוא נלחם בהצגה הרוקמת עור וגידים בכל כוחותיו. ההצגה תערער את המשמעת. תגרור הפסד כלכלי של שעות-עבודה. האסירים נמצאים שם כדי להיענש ולא לשחק. אין הם שייכים לבני תרבות, ולכן אינם מסוגלים להתרגש מתיאטרון, הוא טוען.

כאחר הקטעים החזקים יותר בהצגה, הוא נכנס לאוהל-החזרות שבו מנסה הקצין הצעיר, קלארק, להחיות את הויק האנושי שרוכב בעריצות רבה, ולועג לאסירים. קלארק מבקש ממנו לצאת מפני ש"צצירת האמנות בזמן התהוותה זקוקה לצניעות." הקצין משתולל באלימות. "אני ראיתי את החיות האלה על האוניה, כשהיו מוכנים למכור את בשרם בשביל חתיכת בשר."

הוא לוקח את אחת ה"שחקניות", ומכריח אותה לחזור ולשחזר כיצד הלכה על ארבע, נבחה כמו כלב, כישכשה ב"זנבה", תמורת פרנסת-לחם. עם אנשים כאלה אתה מבקש ממני להתנהג בצניעות? הוא שואל.

אבל ההצגה עולה. כשהקהל באולם בבאר-שבע מריע לשחקנים בתלהבות רבה, לרגע נדמה שהגבולות מיטשטשים, והם מריעים לאסירים שהעלו את המחזה באוצר 3.

שני סטריפטיזים כמעט מלאים

כנראה שהלל מיסלמונקט לא היה בטוח שלקהל הישראלי תהיה סבלנות לשמוע סאטירות פוליטיות על המצב הקשה בש"טחים הכבושים ועל האינתיפאדה. לכן הוא משלב את השילוב המבטיח, את נוכחות הקהל מחד, ואת השקטת נקיפות המצמוץ מאידך, ומתבל את המסרים הפוליטיים הקשים במסרים סכסואליים מגרים. שני סטריפטיזים כמעט מלאים. שיחה בין חייל לשעבר ובין הזין שלו, שגדל למימי

ליאורה ריבלין ב"הסטריפטיז האחרון"

תערוכה

אבל הפוך

המטורפים לא פסו, כנראה, מן הארץ. השיגרה והאפרוריות עדיין לא השתלטו. הברדק הגיע, לא, אין זה תיאור-מצב. ברדק הוא שם. שם נכור.

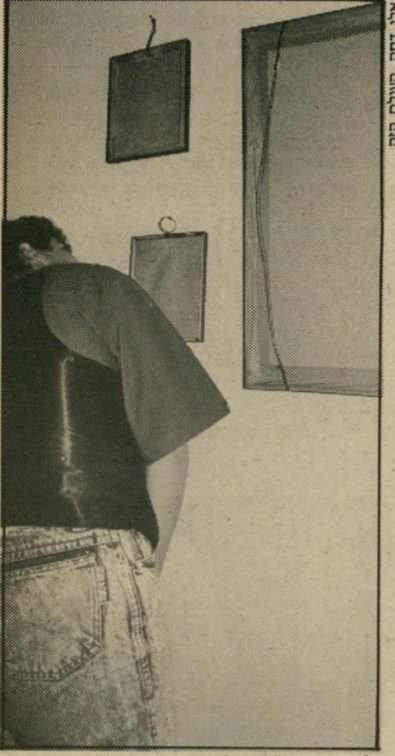
מספר מי שמסתתר תחת הכותרת הזאת:

מה רצינו? שאני אגיד לך שקוראים לי שמעון פרס? לא קוראים לי ככה. נולדתי עם שם אחר, שאיתו אני קם בבוקר, ויוצא למישרד. אני לא מתכוון אפילו להגיד לך מה שאני עושה, מכיוון שאנשים, שאני עושה את זה איתם במישרד, ית' עלפו אם הם יכירו את הצד הזה של החיים שלי. השעה 8.30 בבוקר, עד אחרי-הצהריים בסביבות 5 גמיש, כי משלמים לי שעות נוספות — אני סטרייט, אחריכך אני ברדק."

אני יושבת בחדר קטן. הריהוט, כמו הקירות, לבן. מסביב תמונות הפוכות. על הדלת כתוב: "אותו דבר אבל הפוך." מי שאחראי למונולוג אחראי גם לכל "הברדק הזה."

התערוכה בביתו — תמונות ופוסטרים הפוכים — פתוחה לחברים בלבד; הגעתי אליו אחרי שידיד משותף המליץ לו עלי בתור קהל. כן, מה יש? אני בוחר את הקהל שלי, כי אני מציג לפני חברים, והרי זכותו של אדם לבחור את חבריו, לא?"

האם הוא באמת רציני בכל העניין הזה? "ואת?" סליחה? את הרי הגעת אלי, כי חיפשת קטע טוב לכתוב עליו בעיתון. אני מוכן לספק את מה שאת רוצה. אבל לכתוב בעיתון קטעים זה עוד פחות רציני מאשר להפוך תמונות. לי יש סיבה לעשות את מה שאני עושה, לך אין?" ומה הסיבה לערוך "תערוכה" כזאת?

לאי דסל, תעלים הוח "לא מסתכלים על יצירותי התלויות ישר..."

"שנים אני מצייר, מצלם וכותב. הכל תלוי אצלי על הקירות. אנשים נכנסים ויוצאים. אף אחד לא ממש מסתכל על מה שתלוי על הקירות. בעצם, פעם אחת מישהי נכנסה, הסתכלה על אחת התמונות, ואמרה משהו. אני לא זוכר מה, אבל אחר כך חיינו יחד שנתיים. אבל זה כבר שייך לאופרה אחרת. איך שלא יהיה עכשיו כל אחד שנכנס הביתה, קודם כל מסתכל, הרוב לא זוכרים מה היה שם על הקיר קודם לכן. אם אני עושה למישהו טובה, והופך את אחת התמונות חזרה, הוא לא ישבח אותה."

זעקה לתשומת-לב? "גם כשלא הפכתי תמו"נות, אי-אפשר היה להתעלם ממני. במיוחד לא מי שנכנס אלי הביתה. אבל בתערוכה אני אומר משהו. לפני כמה שנים היתה לי שיחת-נפש עם החבר הכי טוב שלי. דיברנו עלינו. פתאום אמרתי לו, אתה יודע מה, אתה אידיוט! לקח לי חודשיים לפייס אותו. עכשיו בעצם אני אומר לחברים את אותו הדבר, ברדך אחרת. אף-אחד לא נעלב, להיפך."

אולי תעביר את התערוכה שלך לגלריה? "בואי לא נעשה מזה סיפור. אני עושה את זה בשביל החברים שלי. הקטע שלי הוא לא אמנותי, אלא סוציאלי. אין לי שום רצון ליצור תיקשורת עם אנשים זרים. במיוחד לא עם קהל של גלריות. חוץ מזה עדיין לא פנו אלי מהלובר." המשכנו לשוחח אל תוך הלילה. תוך כרי נימנום, הודיתי לו, לברדק, ואז בדראמטיות, כמי עט קיטשית, הוא אמר: "אם פעם תרצי להגיע למישהו, אולי כדאי לך לנסות להפוך לו משהו." ב-3 לפנות-בוקר זה נשמע הגיוני.

מוסיקה

קפה בראזילי חזק

קפה: "אנחנו עושים פולקלור"

ביום שישי, אחרי-הצהריים, כשיינקין, צפו בו 2000 איש. בהתחלה הם ישבו בשקט, לאט-לאט נסחפו כולם לקצב הברזילי. הוא, קפה, מוסיקאי בראזילי, יליד ריו דה'ז'אנרו. את השם קפה הדי ביק לו אחד השכנים בילדותו. בהתחלה זה לא כל כך מצא חן בעיניו, אבל הוא התרגל. היום הוא בקושי זוכר שפעם היה לו שם אחר.

קפה יוצר מוסיקה בראזילית עממית, מוסיקה שהוא גדל איתה. זה התחיל אצלו בבית, 12 אחים, כולם עוסקים במוסיקה. כל סוף-שבוע יש בבית פסטיבל, פיאסטה. ההורים, האחים ושאר הקרובים מתכנסים, מנגנים, שרים, ורוקדים עד כלות, והעיקר שיהיה שמח.

שימחה זה המוטו, המוסיקה של קפה היא הפאוגרה, בתרגום לעברית — שירת-החצר, את הפאוגרה לומדים ברחוב, תוך כדי נגינה. אחריכך אפשר להמשיך ללמוד בבית-הספר למוסיקה. הדיפלומה, בסופו של דבר, ניתנת לנגנים ולדי

מרים בבית-הספר של החיים. חשוב להתייחס לתכנים של שירת הפאוגרה. זה לא רק הקצב. השירה היא פילוסופיה, דרך-חיים, הם שרים את מה שכתבו האכסטיטני צ'אליסטים האירופים. "החיים זה לא מה שרואים, זה טיפה יותר", שר פאוליאלנו דה'ז'וילה. קפה מסכים: "בעצם אנחנו פוסטיאכסטיטני צ'אליסטים עממיים, אנחנו מתייחסים בשירה לא רק להישי-רדות אלא לחיים." האם זוהי תרבות, שנוצרה מתוך עוני? "אנחנו לא עניים, אנחנו חסרי-אמצעים. מה שאנחנו עושים זה לא תרבות, זה פולקלור." קפה הוא כורה-יט. הוא הגיע לארץ מכיוון שהומון לביקור עלידי לואיס קרלוס. הוא מקווה ללמוד משהו מתוך המוסיקה הנעשית בארץ, ולי שמש שגריר של הפאוגרה, כאן. הוא רוצה להעביר לא רק את המוסיקה, אלא גם את השימחה ואורח-החיים.